

پیش بینی آمادگی به ازدواج دانشجویان براساس جهت گیری مذهبی، هوش هیجانی و نیازهای بنیادین

فاطمه رضائیان^۱، محمد امین خلیفه^۲

^۱ فارغ التحصیل کارشناس ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، ملارد، ایران.

^۲ فارغ التحصیل کارشناس ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی، ملارد، ایران.

نام نویسنده مسئول:

فاطمه رضائیان

تاریخ دریافت: ۱۳۹۹/۶/۵

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۸/۱۹

چکیده

هدف پژوهش حاضر تعیین نقش جهت گیری مذهبی، هوش هیجانی و نیازهای بنیادین بر آمادگی به ازدواج دانشجویان بود. پژوهش حاضر با توجه به هدف بنیادی و روش آن توصیفی و از نوع همبستگی پیش بینی بود. جامعه آماری این پژوهش شامل کلیه دانشجویان دانشگاه ملارد در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ بود که از بین جامعه مورد نظر، تعداد ۳۳۲ نفر با استفاده از روش نمونه گیری خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شدند. داده ها به وسیله پرسشنامه رغبت سنج ازدواج - نسخه دانشجویی (۱۳۸۳)، پرسشنامه سنجش نگرش های مذهبی (سراج زاده، ۱۳۷۷)، پرسشنامه هوش هیجانی شات (شات و همکاران، ۱۹۹۸) و پرسش نامه ارضای نیازهای بنیادین روانشناختی (گاردیا، دسی و رایان، ۲۰۰۰) جمع آوری شدند. برای تجزیه و تحلیل داده ها از نرم افزار SPSS نسخه ۲۰ و روش آماری ضرایب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چندگانه استفاده شد. یافته های پژوهش نشان داد که ۳۴ درصد از واریانس آمادگی به ازدواج را متغیرهای جهت گیری مذهبی، نیاز به تعلق، هوش هیجانی و نیاز به شایستگی پیش بینی نمودند و جهت گیری مذهبی بیشترین نقش را در آمادگی به ازدواج داشته است. همین طور ۲۵/۴ درصد از واریانس آمادگی به ازدواج را ابعاد اعتقادی، پیامدی، مناسکی و تجربه ای جهت گیری مذهبی پیش بینی نمودند. علاوه بر این ۹/۷ درصد از واریانس آمادگی به ازدواج را ابعاد ارزیابی و ابراز هیجان، بهره برداری از هیجان و تنظیم هیجان هوش هیجانی پیش بین نمودند. در نهایت ۱۵/۴ درصد از واریانس آمادگی به ازدواج را متغیرهای نیاز به تعلق، نیاز به شایستگی و نیاز به خودمختاری پیش بینی نمودند. بدین ترتیب می توان نتیجه گرفت جهت گیری مذهبی، هوش هیجانی و نیازهای بنیادین بر آمادگی به ازدواج دانشجویان نقش دارد.

واژگان کلیدی: جهت گیری مذهبی، هوش هیجانی، نیازهای بنیادین، آمادگی به ازدواج.

مقدمه

خانواده به عنوان یک سیستم اجتماعی، شامل گروهی از افراد می باشد که از طریق ازدواج، تولید مثل و تربیت فرزندان با هم زندگی کرده و نقش حیاتی را برای رشد، پیشرفت و اجتماعی شدن افراد ایفا می کند. در این راستا می توان بیان نمود که ازدواج یکی از پیچیده ترین روابط انسانی است که بنیاد خانواده بر آن استوار می باشد و بعنوان پدیده ای کاملاً عمومی در حیات اجتماعی تمام جوامع مورد تحلیل و بررسی قرار گرفته است. رویداد ازدواج ورود به مرحله ی جدیدی از زندگی است که بخش بسیار مهمی از حیات فردی و اجتماعی هر فرد را در بر می گیرد. به علاوه، ازدواج عامل بوجود آمدن خانواده، تکثیر و بقای نسل انسان است و اگر با شرایط لازم و آگاهی کافی صورت گیرد اثرات مهمی بر سلامت افراد و اجتماع می گذارد که از آن جمله می توان به کاهش میزان بیماری ها و خشونت ها در جامعه و به تبع آن افزایش میزان سلامتی ذهنی و جسمی اشاره نمود (غلامی، ۱۳۹۷). ازدواج از مؤلفه های جدی و اساسی تشکیل هر جامعه سالم به شمار می رود؛ هم از بعد فردی و هم از بعد اجتماعی. اهمیت و ضرورت نهاد خانواده و امر ازدواج بر کسی پوشیده نیست، حال آن که با لحاظ مقتضیات فرهنگی اجتماعی جامعه ما و توجه ویژه اسلام به ازدواج این امر برای ما اهمیت بیشتری میابد. با توجه به نقش بسیار سازنده ازدواج در زندگی فردی و اجتماعی، در دین اسلام در مورد ازدواج بسیار سفارش شده است که همگی بر اهمیت و آثار ارزنده آن دلالت دارد (آقاسی و فلاح، ۱۳۹۴). یکی از مؤلفه های مرتبط با ازدواج در جوانان، آمادگی ازدواج است. آمادگی ازدواج و احساسات و نگرش های افراد در مورد ازدواج، متغیری کلیدی در تصمیم گیری فرد برای ازدواج و پیشبین مهم رضایت زناشویی پس از آن است. آمادگی ازدواج را به عنوان ارزیابی ذهنی فرد از آمادگی شخصی برای پذیرش مسئولیتها و چالش های زندگی مشترک در نظر گرفت (خجسته مهر، دانیالی و شیرالی نیا، ۱۳۹۴)، از این رو همواره پژوهشگران در صدد شناسایی متغیرهای مرتبط و موثر در گرایش افراد به ازدواج بوده اند. یکی از متغیرهایی که می تواند در رابطه با ازدواج و زندگی زناشویی مطرح شود، دین است. دین برای آدمی موهبتی است که او را به یک فلسفه زندگی مسلح می کند؛ به عقل وی روشنگری می بخشد؛ بر اراده تأکید دارد و آن را می پرورد؛ به آدمی کمک می کند تا به فرمان های عقل گردن نهد؛ نیازهای اساسی روح، به ویژه نیاز به عشق و جاودانگی را تحقق می بخشد. از این روست که تار و پود زندگی انسان با باورهای دینی تنیده شده است (یانگ و مائو، ۲۰۰۷). عده ای از روانشناسان، مذهب را عامل اصلی تشکیل دهنده منش یا شخصیت اخلاقی، یعنی آن قسمت از شخصیت که راهنمای خوب و بد است؛ میدانند. مذهب بسیاری از نیازهای انسان را برآورده می کند و خلاءهای وجودی او را پر می کند. مذهب پایگاه بسیار محکمی در مقابل مشکلات، مصائب و محرومیت های زندگی ایجاد می نماید (احمدی بنی، امینی، مهرابی، شریفپور و قاسمی، ۱۳۹۵). هوش هیجانی از جمله متغیرهایی بوده است که همواره مورد توجه روانشناسان و مشاوران حوزه خانواده و ازدواج بوده است. هوش هیجانی به عنوان یک پدیده مورد توجه، نه تنها جنبه نظری روانشناختی دارد، بلکه با ارتقای آن در میدان عمل می توان پاسخ های مناسبی برای بسیاری از مشکلات نهفته زندگی یافت (قلی زاده، نوریان و شاه محمدی، ۱۳۹۶). درواقع مفهوم هوش هیجانی، یک حیطه چندعاملی از مجموعه مهارت ها و صلاحیت های اجتماعی است که بر توانایی های فرد برای تشخیص درک و مدیریت هیجان، حل مسأله و سازگاری تأثیر می گذارد و به طرز مؤثری فرد را با نیازها، فشارها و چالش های زندگی سازگار می کند (بار-آن، ۲۰۰۶). ازدواج سنتی فطری و الهی است که از دیرباز وجود داشته است و همه شرایع و قوانین پیروان خود را آن ترغیب کرده اند. در واقع ازدواج، قراردادی است که به موجب آن زن و مرد در زندگی با یکدیگر شریک و متحد شده، خانواده ای را تشکیل می دهند. امروزه برای اکثر افراد در جوامع مختلف، فرایند انتخاب همسر مسأله ای مهم و مشکل است. معمولاً باور افراد در مورد یافتن فرد مورد نظر قبل از ازدواج و پس از آن متفاوت است. یکی از علت های بی شمار شیوع بالای طلاق و نارضایتی در زندگی زناشویی در جامعه امروز، وجود باورهای غیرمنطقی در مورد ازدواج است؛ به طوری که افراد از همسر خود انتظار دارند به صورت همزمان نقش یک دوست، همدل، شریک جنسی، مشاور و حتی نقش پدر و مادر را ایفا کند. به جرأت می توان گفت که یکی از عوامل زوج های ناموفق نحوه نگرش نادرست افراد نسبت به فرایند ازدواج و انتخاب همسر است (کرمی، ثابت زاده، زارعی و صادقی، ۱۳۹۳).

از طرفی ازدواج موفق می تواند از عوامل مختلف اجتماعی- فرهنگی و روانی نشأت گیرد و عوامل گوناگونی تعیین کننده رضایت زناشویی و کیفیت زندگی زناشویی باشند (یپ، یوسف، چان، یانگ و وو، ۲۰۱۵). از سوی دیگر امروزه پدیده طلاق در

سطح دنیا روبه فزونی است و در کشور ما نیز این معضل طی سال های اخیر افزایش پیدا کرده است (مشیریان، اصغری، مشیریان، رزاقی و توکلی، ۱۳۹۵). شیوع روزافزون این پدیده پژوهشگران و نظریهپردازان حوزه خانواده و ازدواج را بر آن داشته تا در مورد علل و عوامل تأثیرگذار بر آن به بررسی و کنکاش بپردازند. برای مقابله با معضل طلاق می توان به بررسی ریشه های آن پرداخت (آنتونی، دیپما و آماتو، ۲۰۱۴).

اهداف پژوهش

تعیین نقش جهت گیری مذهبی، هوش هیجانی و نیازهای بنیادین بر آمادگی به ازدواج دانشجویان
تعیین نقش مولفه های جهت گیری مذهبی در پیش بینی آمادگی به ازدواج دانشجویان
تعیین نقش مولفه های هوش هیجانی در پیش بینی آمادگی به ازدواج دانشجویان
تعیین نقش مولفه های نیازهای بنیادین در پیش بینی آمادگی به ازدواج دانشجویان

فرضیه های پژوهش

فرضیه ۱ جهت گیری مذهبی، هوش هیجانی و نیازهای بنیادین قادر به پیش بینی آمادگی به ازدواج دانشجویان هستند.
فرضیه ۲ مولفه های جهت گیری مذهبی قادر به پیش بینی آمادگی به ازدواج دانشجویان هستند.
فرضیه ۳ مولفه های هوش هیجانی قادر به پیش بینی آمادگی به ازدواج دانشجویان رابطه هستند.
فرضیه ۴ مولفه های نیازهای بنیادین قادر به پیش بینی آمادگی به ازدواج دانشجویان رابطه هستند.
آمادگی به ازدواج: آمادگی ازدواج را به عنوان ارزیابی ذهنی فرد از آمادگی شخصی برای پذیرش مسوولیت ها و چالش های زندگی مشترک در نظر گرفت (خجسته مهر، دانیالی و شیرالی نیا، ۱۳۹۴).
جهت گیری مذهبی: جهت گیری مذهبی دلایل ابزاری و غیرابزاری است که افراد در اعتقادات، باورهای و اعمال مذهبی خود بیان می کنند (خلیلی فر، کاظمی و جاویدی، ۱۳۹۳).
هوش هیجانی: هوش هیجانی را توانایی حفظ انگیزه، مقاومت در برابر ناملایمات، کنترل تکانه ها، توانایی به تعویق انداختن کامیابی ها، همدلی با دیگران و امیدوار بودن تعریف می کنند (بار-آن، ۲۰۰۶).
نیازهای بنیادین: برای اولین بار توسط دسی و رایان (۲۰۰۰) تحت عنوان نظریه خود تعیین گری مطرح شد. بر اساس این نظریه: سه نیاز ذاتی روانشناختی عبارتند از خود مختاری، شایستگی و توانایی ارتباط. خودمختاری به نیاز فرد به احساس انتخاب و خودآغازگری در انجام اعمال و تکالیف اشاره دارد. شایستگی عبارت است از نیاز به موثر بودن در تعامل با محیط و نشان دهنده میل به استفاده از استعدادها و مهارت ها و دنبال کردن چالش ها و تکالیف همسو با توانایی های و تسلط یافتن بر آنها است و نهایتاً نیاز به ارتباط، به نیاز برای احساس اطمینان هنگام داشتن رابطه بادیگران و نیاز به پذیرش فرد به عنوان فردی شایسته ی عشق و احترام توسط دیگران اشاره دارد.
آمادگی به ازدواج: منظور از آمادگی به ازدواج در پژوهش حاضر میزان نمره ای است که آزمودنی ها از پرسشنامه رغبت سنج ازدواج - نسخه دانشجویی (پرساد، حیدری، مظاهری و پوراعتماد (۱۳۸۳) به دست می آورند.
جهت گیری مذهبی: منظور از جهت گیری مذهبی در پژوهش حاضر میزان نمره ای است که آزمودنی ها از پرسشنامه سنجش نگرش های مذهبی (سراج زاده، ۱۳۷۷) به دست می آورند.
هوش هیجانی: منظور از هوش هیجانی در پژوهش حاضر میزان نمره ای است که آزمودنی ها از پرسشنامه هوش هیجانی شات (شات و همکاران، ۱۹۹۸) به دست می آورند.
نیازهای بنیادین: منظور از نیازهای بنیادین در پژوهش حاضر میزان نمره ای است که آزمودنی ها از پرسش نامه ارضای نیازهای بنیادین روانشناختی گاردیا، دسی و رایان (۲۰۰۰) به دست می آورند.

روش

پژوهش حاضر، با توجه به هدف بنیادی و روش آن توصیفی از نوع همبستگی پیش بینی بود. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه دانشجویان دانشگاه ملارد در سال تحصیلی ۹۸-۹۷ می باشد که حجم جامعه براساس استعلام از دانشگاه ملارد تقریباً ۲۴۰۰ نفر می باشد.

حجم نمونه با توجه به حجم جامعه و با توجه به فرمول کوکران ۳۳۲ نفر به دست آمد. روش نمونه گیری نیز به صورت خوشه ای چندمرحله ای بود. بدین صورت که از بین رشته های دانشگاه آزاد ملارد، رشته های روان شناسی، حقوق، حسابداری، عمران، به صورت تصادفی انتخاب و سپس از بین کلاس های این رشته ها، تعدادی کلاس، به صورت تصادفی انتخاب و در نهایت با حضور در کلاس های انتخاب شده، نمونه های پژوهش از بین دانشجویان حاضر در کلاس ها، گزینش شدند.

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه هوش هیجانی شات، پرسش نامه ارضای نیازهای بنیادین روانشناختی، پرسشنامه سنجش نگرش های مذهبی، پرسشنامه رغبت سنج ازدواج - نسخه دانشجویی (پرساد)،

روش اجرا و گردآوری اطلاعات

از بین رشته های دانشگاه آزاد ملارد، رشته های روان شناسی، حقوق، حسابداری، عمران، به صورت تصادفی انتخاب و سپس از بین کلاسهای این رشته ها، تعدادی کلاس، به صورت تصادفی انتخاب و در نهایت با حضور در کلاس های انتخاب شده، نمونه های پژوهش از بین دانشجویان حاضر در کلاس ها، گزینش شدند.

تجزیه و تحلیل داده ها

داده های بدست آمده از پژوهش با استفاده از نرم افزار اس پی اس نسخه ۲۲ پردازش شد؛ در حیطه آمار توصیفی از میانگین، انحراف معیار ... و در حیطه آمار استنباطی از ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون چندگانه به شیوه گام به گام با رعایت پیش فرض های آنها استفاده شد. نتایج حاصل از اجرای پرسشنامه ها و اندازه گیری های مرتبط با آن جمع بندی شده اند. فرضیه های پژوهش در قالب فرضیه کلی و فرضیه های فرعی به تفکیک مورد بررسی قرار گرفته است. به طور کلی یافته ها در قالب دو بخش ارائه شده اند.

الف: یافته های جمعیت شناختی و توصیفی

ب: نتایج آمار استنباطی

فرضیه ۱: جهت گیری مذهبی، هوش هیجانی و نیازهای بنیادین قادر به پیش بینی آمادگی به ازدواج دانشجویان هستند.

جدول ۱ محاسبه میزان رابطه بین نیازهای بنیادین و آمادگی به ازدواج

متغیرها	ضریب همبستگی	Sig
خودمختاری و آمادگی به ازدواج	۰/۱۸۱	۰/۰۰۱
شایستگی و آمادگی به ازدواج	۰/۲۳۴	۰/۰۰۱
تعلق و آمادگی به ازدواج	۰/۳۱۳	۰/۰۰۱
نمره کل هوش هیجانی و آمادگی به ازدواج	۰/۳۰۷	۰/۰۰۱
جهت گیری مذهبی و آمادگی به ازدواج	۰/۴۹۵	۰/۰۰۱

نتایج نشان می‌دهد که رابطه بین خودمختاری با آمادگی به ازدواج ($r=0/181$; $p<0/001$)، شایستگی به ازدواج ($r=0/234$ ؛ $p<0/001$)، تعلق با آمادگی به ازدواج ($r=0/313$ ؛ $p<0/001$) هوش هیجانی با آمادگی به ازدواج ($r=0/307$ ؛ $p<0/001$) و جهت گیری مذهبی با آمادگی به ازدواج ($r=0/495$ ؛ $p<0/001$)، معنادار می‌باشد. به عبارت دیگر، می‌توان چنین نتیجه گرفت که بین خودمختاری، شایستگی، تعلق، هوش هیجانی و جهت گیری مذهبی با آمادگی به ازدواج دانشجویان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. از آنجایی که جهت ضریب همبستگی مثبت است، می‌توان عنوان کرد که این متغیرها در جهت هم تغییر می‌کنند؛ یعنی افزایش خودمختاری، شایستگی، تعلق، هوش هیجانی و جهت گیری مذهبی باعث افزایش آمادگی به ازدواج دانشجویان می‌شود و برعکس.

فرضیه ۲: مولفه های جهت گیری مذهبی قادر به پیش بینی آمادگی به ازدواج دانشجویان هستند.

جدول ۲: محاسبه میزان رابطه بین جهت گیری مذهبی و آمادگی به ازدواج

متغیرها	ضریب همبستگی	Sig
بعد اعتقادی و آمادگی به ازدواج	۰/۳۸۰	۰/۰۰۱
بعد تجربه ای و آمادگی به ازدواج	۰/۲۵۹	۰/۰۰۱
بعد پیامدی و آمادگی به ازدواج	۰/۲۹۹	۰/۰۰۱
بعد مناسکی و آمادگی به ازدواج	۰/۲۰۱	۰/۰۰۲

همانگونه که در جدول ۲ مشاهده می‌شود، ضریب همبستگی پیرسون بین متغیرهای بعد اعتقادی با آمادگی به ازدواج ($r=0/380$ ؛ $p<0/001$)، بعد تجربه ای با آمادگی به ازدواج ($r=0/259$ ؛ $p<0/001$)، بعد پیامدی با آمادگی به ازدواج ($r=0/299$ ؛ $p<0/001$) و بعد مناسکی با آمادگی به ازدواج ($r=0/201$ ؛ $p<0/001$) در سطح اطمینان ۰/۹۵ معنی دار می‌باشد. در نتیجه می‌توان گفت که بین ابعاد جهت گیری مذهبی با آمادگی به ازدواج دانشجویان رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد. وجود همبستگی مثبت بین این متغیرها حاکی از آن است که افزایش ابعاد جهت گیری مذهبی با افزایش آمادگی به ازدواج دانشجویان و برعکس همراه می‌باشد.

فرضیه ۳: مولفه های هوش هیجانی قادر به پیش بینی آمادگی به ازدواج دانشجویان هستند.

جدول ۳: محاسبه میزان رابطه بین هوش هیجانی و آمادگی به ازدواج

متغیرها	ضریب همبستگی	Sig
تنظیم هیجان و آمادگی به ازدواج	۰/۱۴۸	۰/۰۰۷
ارزیابی و ابراز هیجان و آمادگی به ازدواج	۰/۲۲۰	۰/۰۰۱
بهره برداری از هیجان و آمادگی به ازدواج	۰/۱۸۵	۰/۰۰۱

نتایج نشان می‌دهد که رابطه بین تنظیم هیجان با آمادگی به ازدواج ($r=0/148$ ؛ $p<0/001$)، ارزیابی و ابراز هیجان با آمادگی به ازدواج ($r=0/220$ ؛ $p<0/001$) و بهره برداری از هیجان با آمادگی به ازدواج ($r=0/185$ ؛ $p<0/001$) معنادار می‌باشد. به عبارت دیگر، می‌توان چنین نتیجه گرفت که بین مولفه های هوش هیجانی با آمادگی به ازدواج دانشجویان رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. از آنجایی که جهت ضریب همبستگی مثبت است، می‌توان عنوان کرد که این متغیرها در جهت هم تغییر می‌کنند؛ یعنی افزایش مولفه های هوش هیجانی باعث افزایش آمادگی به ازدواج دانشجویان می‌شود و برعکس.

فرضیه ۴: مولفه های نیازهای بنیادین قادر به پیش بینی آمادگی به ازدواج دانشجویان هستند. برای تعیین همبستگی چندگانه ابعاد نیازهای بنیادین شخصیت با آمادگی به ازدواج و تعیین سهم پیش‌بینی آمادگی به ازدواج بر اساس متغیرهای اخیر از رگرسیون چندگانه به روش گام به گام استفاده شده است

جدول ۴: ضرایب رگرسیونی متغیرهای پیش بین در پیش بینی آمادگی به ازدواج

شاخص ها متغیرها	ضرایب معیار نشده β	خطای معیار	ضرایب استاندارد شده β	t	سطح معناداری
مقدار ثابت	۴۹/۷۱	۲/۹۲		۱۶/۹۸	۰/۰۰۱
نیاز به تعلق	۰/۲۹۵	۰/۰۵۲	۰/۲۸۸	۵/۶۳	۰/۰۰۱
نیاز به شایستگی	۰/۴۱۲	۰/۱۲۱	۰/۱۷۹	۳/۴۱	۰/۰۰۱
نیاز به خودمختاری	۰/۱۵۴	۰/۰۶۷	۰/۱۲۰	۲/۲۸	۰/۰۲۳

جهت تعیین اینکه کدامیک از متغیرها قابلیت پیش بینی کنندگی بیشتری برای متغیر ملاک یعنی آمادگی به ازدواج دارند، ضرایب رگرسیون مورد بررسی قرار گرفته اند. همانطور که در جدول ۴-۲۴ مشاهده می‌شود، ضرایب β نشان از آن دارد که به ترتیب نیاز به تعلق ($\beta = 0/288, t = 5/63, P < 0/001$) با بیشترین مقدار B و پس از آن نیاز به شایستگی ($\beta = 0/179, t = 3/41, P < 0/001$) و نیاز به خودمختاری ($\beta = 0/120, t = 2/28, P < 0/05$) به ترتیب قابلیت پیش بینی آمادگی به ازدواج را دارند.

بحث و نتیجه گیری

فرضیه کلی: جهت گیری مذهبی، هوش هیجانی و نیازهای بنیادین قادر به پیش بینی آمادگی به ازدواج دانشجویان هستند. نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که ۳۴ درصد از واریانس آمادگی به ازدواج دانشجویان را متغیرهای جهت گیری مذهبی، نیاز به تعلق، هوش هیجانی و نیاز به شایستگی با هم به طور مشترک پیش بینی می‌کنند و جهت گیری مذهبی بیشترین نقش را پیش بینی آمادگی به ازدواج دارد. مرور پژوهش ها نشان می دهد که پژوهشی نقش جهت گیری مذهبی، هوش هیجانی و نیازهای بنیادین را در آمادگی به ازدواج بررسی ننموده اند، اما در پژوهش های نسبتاً مشابه می توان عنوان داشت که این یافته با نتایج پژوهش های مشیریان و همکاران (۱۳۹۵)، ولی و همکاران (۱۳۹۵)، صدیقی و همکاران (۱۳۹۴)، علی اکبری و همکاران (۱۳۹۳)، نیوشا و همکاران (۱۳۹۲)، آمان و همکاران (۲۰۱۹)، کلین و همکاران (۲۰۱۶)، تابیندا (۲۰۱۳)، دیلدار و همکاران (۲۰۱۲)، کائور و سوخی (۲۰۱۱) و آساماری و همکاران (۲۰۰۸) همسو می باشد که نشان داده اند جهت‌گیری مذهبی، هوش هیجانی و نیازهای بنیادین در کیفیت رابطه زناشویی نقش دارد.

مولفه های جهت گیری مذهبی قادر به پیش بینی آمادگی به ازدواج دانشجویان هستند.

نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که بین مولفه های جهت گیری مذهبی با آمادگی به ازدواج دانشجویان رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد؛ این یافته به این معنی است که هر چه مولفه های جهت گیری مذهبی در دانشجویان قوی تر باشد به همان میزان آمادگی به ازدواج آنها بیشتر خواهد شد. همین طور ۲۵/۴ درصد از واریانس آمادگی به ازدواج را متغیرهای بعد اعتقادی، بعد پیامدی، بعد مناسکی و بعد تجربه ای با هم به طور مشترک تبیین می‌کنند. مرور پژوهش ها نشان می دهد که پژوهشی نقش جهت گیری مذهبی را در آمادگی به ازدواج بررسی ننموده اند، اما در پژوهش های نسبتاً مشابه می توان عنوان داشت که این یافته با نتایج پژوهش های مشیریان و همکاران (۱۳۹۵)، نیوشا و همکاران (۱۳۹۲)، آمان و همکاران (۲۰۱۹) و آساماری و همکاران (۲۰۰۸) همسو می باشد که نشان داده اند جهت گیری مذهبی در کیفیت رابطه زناشویی نقش دارد.

بعد اعتقادی جهت گیری مذهبی می تواند به ایجاد زمینه ها و فرایندهای فکری ازدواج کمک کند و دانشجویان را برای ازدواج آماده سازد. همین طور بعد پیامدی می تواند به پیامدهای پایبندی به تقیدات مذهبی مربوط شود، بدین سان این دانشجویان که به بعد پیامدی جهت گیری می اندیشند، می تواند پیامدهای گرایش به ازدواج و داشتن یک زندگی خانوادگی سالم

را از دید مذهبی در نظر گیرند که این شرایط نیز می تواند به آمادگی بیشتر برای ازدواج منتهی شود. علاوه بر این بعد مناسکی بر اعمالی اشاره دارد که در بستر دین و مذهب، مورد تاکید است که یکی از این اعمال، تن دادن به ازدواج و تشکیل خانواده می باشد. در نتیجه این دانشجویان می توانند با پایبندی بیشتر به مناسک دینی، گرایش بالاتری برای ازدواج و آمادگی بالاتری برای ازدواج داشته باشند.

علاوه بر این تقیدات مذهبی در درجه اول باعث تقویت و بهبود روابط زوجین می شود، وظایف والدینی را بهبود می بخشد. در درجه دوم به افراد کمک می کند برای گذراندن اوقات فراغت خود با خانواده برنامه ریزی مناسبی انجام دهند. تقیدات مذهبی در درجه بعدی به افراد کمک می کند تفاوت های سلیقه ای همسر خود را پذیرفته و با آن سازگار شوند. در درجه چهارم به افراد کمک می کند تعارضات بین خود و همسر را به خوبی حل کنند. بدین ترتیب می توان اینطور بیان داشت دانشجویانی که از جهت گیری مذهبی بالاتری برخوردار هستند، می توانند مشکلات زندگی زناشویی را بهتر حل نموده و پذیرای مسائل مربوط به آن شوند و بدین سان آمادگی بیشتری برای ورود به دنیای زندگی زناشویی خواهند داشت.

مولفه های هوش هیجانی قادر به پیش بینی آمادگی به ازدواج دانشجویان رابطه هستند.

نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که بین مولفه های هوش هیجانی با آمادگی به ازدواج دانشجویان رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد؛ این یافته به این معنی است که هر چه مولفه های هوش هیجانی در دانشجویان قوی تر باشد به همان میزان آمادگی به ازدواج آنها بیشتر خواهد شد. همینطور ۹/۷ درصد از واریانس آمادگی به ازدواج را متغیرهای ارزیابی و ابراز هیجان، بهره برداری از هیجان و تنظیم هیجان با هم به طور مشترک تبیین می کنند. که به ترتیب ارزیابی و ابراز هیجان، بهره برداری از هیجان و تنظیم هیجان بیشتری نقش را در آمادگی به ازدواج دارد. مرور پژوهش ها نشان می دهد که پژوهشی نقش هوش هیجانی را در آمادگی به ازدواج بررسی ننموده اند، اما در پژوهش های نسبتاً مشابه می توان عنوان داشت که این یافته با نتایج پژوهش های ولی و همکاران (۱۳۹۵)، علی اکبری و همکاران (۱۳۹۳)، ازا و استر (۲۰۱۸)، کلین و همکاران (۲۰۱۶)، تابیندا (۲۰۱۳)، دیلدار و همکاران (۲۰۱۲)، کائور و سوخی (۲۰۱۱) و پاندی و آناند (۲۰۱۰) همسو می باشد که نشان داده اند هوش هیجانی در کیفیت رابطه زناشویی نقش دارد.

خودآگاهی هیجانی، ارزیابی و بهره برداری از هیجانات و تنظیم هیجانات به منظم کردن و تنظیم فرایندهای احساسی گفته می شود پس دشواری در تنظیم به معنای بی نظمی احساسات است. اگرچه بسیاری از دانشجویان مایلند که بی نظمی احساسات را با کمبود کنترل بر تحریک احساسات برابر بدانند.

مولفه های نیازهای بنیادین قادر به پیش بینی آمادگی به ازدواج دانشجویان رابطه هستند.

نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که بین خودمختاری، شایستگی و تعلق با آمادگی به ازدواج دانشجویان رابطه مثبت و معنی داری وجود دارد؛ این یافته به این معنی است که هر چه خودمختاری، شایستگی و تعلق در دانشجویان قوی تر باشد به همان میزان آمادگی به ازدواج آنها بیشتر خواهد بود. همین طور ۱۵/۴ درصد از واریانس آمادگی به ازدواج را متغیرهای نیاز به تعلق، نیاز به شایستگی و نیاز به خودمختاری با هم به طور مشترک تبیین می کنند. مرور پژوهش ها نشان می دهد که پژوهشی نقش نیازهای بنیادین را در آمادگی به ازدواج بررسی ننموده اند، اما در پژوهش های نسبتاً مشابه می توان عنوان داشت که این یافته با نتایج پژوهش های بشارت و همکاران (۱۳۹۴)، جلیلی راد و محمدناعمی (۱۳۹۳) و بشارت و همکاران (۱۳۹۴) همسو می باشد که نشان داده اند نیازهای بنیادین در کیفیت رابطه زناشویی نقش دارد.

تعلق، نیاز به برقراری پیوندها و دلبستگی ای عاطفی با دیگران است و این نیاز بیانگر میل عاطفی و درگیر بودن در روابط صمیمانه است. به طور کلی می توان گفت ارتباط به احساس مرتبط بودن به دیگران اشاره می کند. این نیاز تمایل به ارتباط داشتن با دیگران، دوست داشتن و حمایت کردن دیگران و همچنین دوست داشته شدن و حمایت شدن از سوی دیگران است در نهایت می توان بیان داشت در صورتی که دانشجویان نیازهای روان شناختیشان بیشتر و بهتر ارضاء شده باشد، بهتر می توانند در روابط عاطفی درگیر شوند و بدون ترس، وارد روابط گرم و صمیمی می شوند و می توانند در روابط عاطفی ورود پیدا کرده، مسئولیت آن را پذیرفته، گرمی و عشق را بروز دهند، همکاری و همیاری را بروز دهند و در نتیجه این دانشجویان آمادگی بیشتر و بالاتری برای ازدواج خواهند داشت. بر این اساس می توان گفت ارضای نیازهای بنیادین خودمختاری، شایستگی و تعلق

در افراد، باعث بهبود عملکرد خانوادگی آنها در زمینه های حل مشکل، ارتباط، نقش ها، همراهی عاطفی، آمیزش عاطفی و کنترل رفتار می شود. بدین سان این دانشجویان می توانند در روابط به درستی عمل کرده، به میزان لازم عاطفه نشان داده، بتوانند نقش های خود را به درستی ایفا کنند و بتوانند کنترل بیشتر بر رفتارهای خود داشته باشند و در نتیجه این دانشجویان آمادگی بیشتری برای ورود به دنیای متاهلی داشته و آمادگی ایشان برای ازدواج بالاتر خواهد بود.

منابع و مراجع

- [۱] آقاسی، محمد؛ فلاح مین باشی، فاطمه. (۱۳۹۴). نگرش جوانان ایرانی به ازدواج، انتخاب همسر و تشکیل خانواده. پژوهش نامه زنان، ۶ (۲)، ۲۱.
- [۲] احمدی بنی زهرا، امینی علیرضا، مهربانی طیبیه، شریف پور اسدالله، قاسمی رضا. (۱۳۹۵). تأثیر آموزش گروهی مهارت های ارتباطی با رویکرد مذهبی بر میزان سازگاری اجتماعی دانشجویان دختر. نشریه روان پرستاری، ۴ (۶)، ۱-۶.
- [۳] احمدی، جواد. (۱۳۹۴). بررسی اثرات شدت اضطراب اجتماعی و هوش معنوی بر پیشرفت تحصیلی در دانش آموزان مقطع متوسطه شهرستان محمودآباد. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد آیت اله آملی
- [۴] اسپیلکا، برنارد؛ هود، رالف دلبیو؛ هونسبرگر، بروس؛ گرساچ، ریچارد. (۱۳۹۰). روان شناسی دین: بر اساس رویکرد تجربی. مترجم: محمد دهقانی، تهران: انتشارات رشد.
- [۵] اسمایلی شهناء، معصومه. (۱۳۹۵). ارتباط کارکرد خانواده، دشواری در تنظیم هیجان و ارضای نیازهای بنیادین روانشناختی با اعتیادپذیری. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه شهید مدنی آذربایجان.
- [۶] اصغری، افسانه. (۱۳۹۴). بررسی نقش سبک های حل مساله، سرمایه های روان شناختی و هوش معنوی در پیش بینی فرسودگی شغلی. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک.
- [۷] اکبری، مریم. (۱۳۹۳). تأثیر آموزش مهارت های مثبت اندیشیبه شیوه گروهیبر هوش معنوی و مهارتهای حل مساله دانش آموزان دوره اول دبیرستان نمونه دولتی منطقه ۵ تهران. پایان نامه ی کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اراک.
- [۸] امین الرعایی، فروغ. (۱۳۹۴). بررسی تأثیر هوش هیجانی بر سلامت سازمانی درک شده با در نظرگرفتن نقش میانجی رضایت شغلی (مورد مطالعه: شرکت توزیع نیروی برق مشهد). پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه فردوسی مشهد.
- [۹] ایجادی، نسیم. (۱۳۹۵). اثربخشی آموزش تنظیم هیجانی بر سبک حل تعارض و ترس از صمیمیت زنان دارای تعارض. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، واحد علوم و تحقیقات خراسان رضوی (نیشابور).
- [۱۰] باهوش کیوانی، داوود. (۱۳۹۴). مقایسه هوش هیجانی و هوش معنوی دانشجویان پسر ورزشکار و غیر ورزشکار دانشگاه مازندران. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه مازندران.
- [۱۱] برزگر خضری، رسول؛ خدابخشی کولایی، آناهیتا. (۱۳۹۶). رابطه ی خودکنترلی و جهت گیری مذهبی با نگرش به روابط قبل از ازدواج در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد رباط کریم. مجله پژوهش در دین و سلامت، ۳ (۴)، ۱۸-۵.
- [۱۲] برزگر، انسیه. (۱۳۹۵). رابطه بین سلامت معنوی و تعهد دینی با بهزیستی روانشناختی کارکنان دانشگاه آزاد واحد آیت اله آملی. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرگان.
- [۱۳] بشارت، محمدعلی؛ هوشمند، سیده نعیمه؛ رضازاده، سیدمحمدرضا؛ غلامعلی لواسانی، مسعود. (۱۳۹۴). بررسی نقش تعدیل کننده ارضای نیازهای بنیادین روانشناختی در رابطه بین سبک های فرزندپروری والدین و رضایت زناشویی فرزندان. روانشناسی خانواده، ۲ (۱)، ۲۸-۱۵.
- [۱۴] بشارت، محمدعلی؛ رنجبر کلاگری، الهه. (۱۳۹۲). مقیاس ارضای نیازهای بنیادین روانشناختی: روایی و تحلیل عاملی. فصلنامه اندازه گیری تربیتی، ۴ (۱۴)، ۱۶۸-۱۴۷.

- [۱۵] بشارت، محمدعلی؛ هوشمند، سیده نعیمه؛ رضازاده، سید محمدرضا؛ غلامعلی لواسانی، مسعود. (۱۳۹۴). نقش تعدیل کننده ارضای نیازهای بنیادین روانشناختی در رابطه بین سبک‌های فرزندپروری والدین و رضایت زناشویی فرزندان. روانشناسی خانواده. ۲(۱): ۱۵-۲۸.
- [۱۶] بهنمیری، حسین. (۱۳۹۳). رابطه بعد اعتقادی و سلامت معنوی با بهزیستی روانشناختی کارکنان اداره ثبت احوال. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد رودهن.
- [۱۷] پالمر، مایکل. (۱۳۹۲). فروید، یونگ و دین. مترجم: محمد دهگانپور و غلامرضا محمودی، تهران: انتشارات رشد.
- [۱۸] پرتو، مسلم. (۱۳۹۴). نقش جهت گیری مذهبی و وضعیت اقتصادی اجتماعی در تحول قضاوت اخلاقی نوجوانان دانش آموز. فصلنامه مسائل کاربردی تعلیم و تربیت اسلامی، ۱(۱)، ۳۸-۱۱.
- [۱۹] ترامشلو، زینب. (۱۳۹۳). رابطه تیپ های شخصیتی و سازگاری شغلی با کیفیت زندگی زناشویی. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مشاوره، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اراک.
- [۲۰] تندکار، نسیم. (۱۳۹۶). نقش باورهای دینی در کیفیت زندگی و رضایت شغلی دبیران علوم قرآنی شهرستان آمل. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد گرمسار.
- [۲۱] جغتایی، مهین (۱۳۹۴). پیش بینی میزان آمادگی و رغبت به ازدواج از طریق سبک‌های دلبستگی و تجربه گرایی در بین دانشجویان تحصیلات تکمیلی شهر بندرعباس. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه هرمزگان.
- [۲۲] جلیلی راد، سیداحمد؛ محمدناعمی، علی. (۱۳۹۳). رابطه ارضا نیازهای بنیادین روانشناختی و خودشناسی انسجامی با رضایت زناشویی در فرهنگیان سبزوار، سومین همایش ملی سلامت روان و تندرستی، قوچان، دانشگاه آزاد اسلامی واحد قوچان.
- [۲۳] جلیلی ابراهیم آبادی، نسرين. (۱۳۹۲). ساخت و بررسی اعتبار و روایی پرسش نامه معنویت. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز.
- [۲۴] حاجی رجبی، الهام (۱۳۹۳). رابطه هوش هیجانی و تحمل ابهام در دانشجویان. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه بین المللی امام خمینی.
- [۲۵] حسنوند، باقر؛ خیری، محبوبه. (۱۳۹۳). نقش شبکه های اجتماعی مجازی در مناسبات خانوادگی. فصلنامه علمی تخصصی دانش انتظامی لرستان، ۲(۴)، ۱۷۰-۱۳۷.
- [۲۶] حیدری، محمود، مظاهری، محمدعلی، پوراعتماد، حمیدرضا، (۱۳۸۳)، ساخت و هنجاریابی پرسشنامه رغبت سنج ازدواج، نسخه دانشجویی (پرساد)، مجله روانشناسی، ۸، ۳، (پیاپی ۳۱)؛ ۲۵۰-۲۶۱.
- [۲۷] خادمی، لیلا. (۱۳۹۴). رابطه بین خودکارآمدی و امید به زندگی با عمل به باورهای دینی در زنان مطلقه. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خمین.
- [۲۸] خجسته مهر، رضا؛ محمدی، علی؛ عباس پور، ذبیح اله. (۱۳۹۶). نظریه زمینه ای فرایند شکل گیری نگرش به ازدواج: یک مطالعه کیفی. مجله تحقیقات کیفی در علوم سلامت، ۶(۳)، ۳۵۴-۳۴۳.
- [۲۹] خجسته مهر، رضا؛ دانیالی، زینب؛ شیرالی نیا، خدیجه. (۱۳۹۴). تجارب دانشجویان متأهل از آمادگی ازدواج: یک پژوهش کیفی. روانشناسی خانواده، ۲(۲)، ۵۰-۳۹.
- [۳۰] خوارزمی، اکرم؛ کارشکی، حسین؛ مشکی، مهدی. (۱۳۹۲). نقش ارضای نیازهای اساسی روانشناختی و باورهای شناختی در انگیزه درونی دانشجویان دوره های یادگیری الکترونیکی. مرکز تحقیقات توسعه اجتماعی و ارتقای سلامت، ۴(۴)، ۹-۱۷.

- [۳۱] خلیلی فر، مینا؛ کاظمی، سلطانی، کاظمی؛ جاویدی، حجت اله. (۱۳۹۳). نقش واسطه ای جهت گیری مذهبی برای سبک های فرزندپروری و معنای زندگی در دانش آموزان پایه ی سوم دوره ی دبیرستان شهر شیراز. روش ها و مدل های روان شناختی، ۴ (۱۵)، ۷۳-۵۹.
- [۳۲] دانیالی، زینب (۱۳۹۴). مطالعه ی آمادگی ازدواج دانشجویان متأهل دانشگاه شهید چمران اهواز: یک مطالعه ی کیفی. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه شهید چمران.
- [۳۳] دین پرور، احسان (۱۳۹۳). اثربخشی آموزش مدیریت حافظه هیجانی بر ارتقای هوش هیجانی و سازگاری اجتماعی. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبائی.
- [۳۴] ربیعی، مریم. (۱۳۹۵). رابطه خودکارآمدی تحصیلی، هوش عاطفی و خودتنظیمی با اهمالکاری دانش آموزان دخترشهری متوسطه اول شهرستان محمودآباد. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن.
- [۳۵] رسولی، فهیمه. (۱۳۹۳). بررسی تاثیر ارزشیابی تحصیلی در انگیزش تحصیلی دانش آموزان مقطع متوسطه شهر آمل. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته برنامه ریزی درسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد گرمسار
- [۳۶] رضایی نیا، زهرا (۱۳۹۴). دل بستگی به خدا، دل بستگی به والدین و معیارهای آمادگی به ازدواج به عنوان پیش بین های نگرش به ازدواج دانشجویان متأهل دانشگاه شهید چمران اهواز. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه شهید چمران.
- [۳۷] رضایی، کبری. (۱۳۹۳). مقایسه هوش معنوی و خودانضباطی با رضایت شغلی در پرستاران شاغل در بخش های ویژه و عمومی شهر تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد اراک.
- [۳۸] رضایی، نبی الله؛ باباخانی، نرگس. (۱۳۹۵). الگوی تبیین دلزدگی زناشویی بر اساس باورهای غیرمنطقی با میانجی گری دشواری در تنظیم هیجانات در کارمندان متأهل دانشگاه علوم پزشکی تهران. ۱ (۱)، ۸۵-۶۳.
- [۳۹] رفیعی، اعظم؛ اعتمادی، عذرا؛ بهرامی، فاطمه؛ جزایری، رضوان السادات. (۱۳۹۴). بررسی تاثیر آموزش آمادگی برای ازدواج بر انتظارات زناشویی و مولفه های آن در دختران عقد کرده شهر اصفهان. زن و جامعه، ۶ (۲۱)، ۳۹-۲۱.
- [۴۰] ریحانی، طاهره (۱۳۹۰). بررسی اثر بخشی آموزش مولفه های هوش هیجانی بر سلامت روان دختران فراری شهر تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه علامه طباطبائی.
- [۴۱] زنجان، محبوبه. (۱۳۹۵). مقایسه سبک های دل بستگی، شادکامی، رضایت زناشویی بر اساس سبک های همسرگزینی. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد واحد تهران مرکز.
- [۴۲] سالاری، سمانه. (۱۳۹۴). بررسی اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر فرایندهای خودشناسی، ارضای نیازهای بنیادین روانشناختی و سلامت روان معلمان زن مطلقه شهرستان پیشوا. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات شاهرود.
- [۴۳] سجادی، فائزه. (۱۳۹۳). اثربخشی آموزش مهارت های ارتباطی بر افزایش تاب آوری و کاهش دلزدگی زناشویی و بهبود نگرش به عشق. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی دانشکده علوم انسانی، دانشگاه علم و فرهنگ.
- [۴۴] سیف، علی اکبر. (۱۳۹۲). روانشناسی پرورشی نوین. تهران: انتشارات دوران.
- [۴۵] شاطر دلال یزدی، صدیقه. (۱۳۹۰). رابطه دل بستگی با بهداشت روانی و گرایش دینی در دانشجویان ارشد روانشناسی. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی.

- [۴۶] شاهجویی، برزین. (۱۳۹۴). رابطه تعهد دینی و هوش اختلال در عملکرد شغلی کارکنان اداره آموزش و پرورش. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بابل.
- [۴۷] شاه علی، نرگس. (۱۳۹۴). بررسی رابطه ساختاری نیازهای اساسی روان شناختی، خودتنظیمی انگیزشی، درگیری تحصیلی با عملکرد تحصیلی دانش آموزان دختر سوم دبیرستان و پیش دانشگاهی شهرستانی جهرم. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه خوارزمی.
- [۴۸] شریفزاده، زینب (۱۳۹۱). بررسی رابطه‌ی سبک‌های دلبستگی اضطرابی و اجتنابی و نگرش مذهبی با ادراک آمادگی ازدواج و نگرش به ازدواج در دانشجویان دختر و پسر دانشگاه قم. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه شهید چمران اهواز.
- [۴۹] شریفی، طیبه، مهرایی زاده هنرمند، مهناز و شکرشکن، حمید، (۱۳۸۵). رابطه نگرش دینی با افسردگی؛ اضطراب و پرخاشگری در
- [۵۰] شکوری، اعظم؛ نقدی، اسدالله؛ امامعلی زاده، حسین؛ رحیمی، زهرا. (۱۳۹۷). بررسی عوامل موثر بر عدم تمایل به ازدواج در بین کارکنان مجرد ادارات شهرستان همدان. مطالعات راهبردی ورزش و جوانان، ۴۱، ۶۵-۹۴.
- [۵۱] شولتز، دوان؛ شولتز، سیدنی. (۱۳۹۲). نظریه های شخصیت. (مترجمان: یوسف کریمی، فرهاد جمری، سیامک نقشبندی، بهزاد گودرزی، هادی بحرانی و محمدرضا نیکخو). تهران: نشر ارسباران.
- [۵۲] شیرزاد، گلین. (۱۳۹۳). بررسی رابطه تیپ های شخصیتی و هوش هیجانی با رضایت زناشویی دانشجویان متأهل. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساری.
- [۵۳] صدیقی، اکرم؛ معصومی، احمد؛ شاه سیاه، مرضیه. (۱۳۹۴). بررسی رابطه بین جهت گیری مذهبی با رضایت زناشویی زوجین شهر قم. مجله دانشگاه علوم پزشکی سبزوار، ۲۲ (۶)، ۹۶۵-۹۷۱.
- [۵۴] علی اکبری دهکردی، مهناز؛ محتشمی، طیبه؛ میرمجیدی، هانیه؛ پورداد، سیده فاطمه. (۱۳۹۳). ارزیابی رابطه هوش هیجانی و نگرش به ارتباط قبل از ازدواج در دانشجویان دختر. اولین کنگره ملی روانشناسی خانواده گامی در ترسیم الگوی مطلوب خانواده
- [۵۵] غفوری اصل، فرانک. (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین سبک‌های دلبستگی و تنظیم هیجان با ملاک‌های انتخاب همسر در دانشجویان مجرد دانشگاه خوارزمی. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه تربیت معلم.
- [۵۶] غلامی مله، سحر. (۱۳۹۷). رابطه طرحواره های ناسازگار اولیه و تنظیم شناختی هیجان با رضایت زناشویی دانشجویان متأهل دانشگاه آیت اله آملی. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد آیت اله آملی.
- [۵۷] فارسانی، محمد (۱۳۹۶). بررسی تاثیر هوش هیجانی بر اثربخشی فعالیت‌های بازاریابی با نقش میانجی هوش بازاریابی. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه تبریز.
- [۵۸] فونتانا، دیوید. (۱۳۹۱). روان شناسی دین و معنویت. مترجم احمد ساوار، تهران: نشر ادیان و مذاهب.
- [۵۹] فهیمی، حسین. (۱۳۹۳). رابطه هوش معنوی و تحمل پریشانی با استرس بارداری. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد آیت اله آملی.
- [۶۰] فهیمی راد، سیده زهرا. (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین رغبت به ازدواج با نگرش مذهبی و تفکر قطعی نگر در دانشجویان دانشگاه های دولتی شهر تهران. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی.
- [۶۱] فیست، جس فیست؛ گریگوری جی. (۱۳۹۲). نظریه های شخصیت. ترجمه ی یحیی سید محمدی انتشارات روان.

- [۶۲] قاسم پور، عباس. (۱۳۹۳). نقش باورهای دینی و راهبردهای مقابله مذهبی در تحمل درد. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد آیت اله آملی.
- [۶۳] قاسمی، سید هادی. (۱۳۸۹). بررسی رابطه بین باورهای دینی و سلامت روان با رضامندی زناشویی در زوج‌های دارای کودکان استثنایی شهرستان ساری. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روان شناسی، دانشگاه پیام نور، واحد تهران.
- [۶۴] قلی زاده تهرانی، ندا؛ نوریان، محمد؛ شاه محمدی، نیره. (۱۳۹۶). تأثیر آموزش هوش هیجانی بر ارتقای هوش هیجانی در دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران پزشکی در سال ۱۳۹۳-۹۴. فصلنامه علوم پزشکی. ۲۷ (۱): ۳۲-۳۹.
- [۶۵] کامرانی فر، سیمیا (۱۳۹۲). رابطه هوش هیجانی، هوش معنوی و تاب آوری با بهزیستی روانشناختی در دانش آموزان دختر دبیرستانی شهر بهبهان. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه شهید چمران.
- [۶۶] کرمی بلداجی، روح الله؛ صادقی فرد، مریم؛ ثابت زاده، ماجده؛ زارعی، اقبال. (۱۳۹۳). اثربخشی مشاوره گروهی به شیوه عقلانی - عاطفی - رفتاری بر نگرش‌های ناکارآمد همسرگزینی دختران و پسران. پژوهش های علوم شناختی و رفتاری، ۴ (۲)، ۱۷۱-۱۸۸.
- [۶۷] کریم نژاد، حمیده. (۱۳۹۵). پیش بینی کیفیت زندگی براساس خوش بینی، ویژگی های شخصیتی و هوش هیجانی در بیماران هموفیلی. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد رودهن.
- [۶۸] کریمی، سعید؛ ستوده، بهنوش. (۱۳۹۶). نقش میانجی خودکارآمدی تحصیلی در رابطه ی بین ارضای نیازهای بنیادین روانشناختی و درگیری تحصیلی دانشجویان کشاورزی غرب ایران. فصل نامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی، ۴۲، ۱۵۱-۱۳۶.
- [۶۹] کلهر، معصومه. (۱۳۹۳). بررسی و مقایسه علل طلاق زوجین مراجعه کننده به مراکز مداخله در خانواده به منظور کاهش طلاق در استان مازنداران در سال های ۱۳۸۹ تا ۱۳۹۲. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد آیت الله آملی.
- [۷۰] کمالی ایگلی، سمیه؛ حسنی، فریبا. (۱۳۹۲). رابطه راهبردهای مقابله با استرس و هوش هیجانی با سلامت روانی در دانش آموزان دختر شرکت کننده در کلاس های کنکور. مجله علوم رفتاری، ۷ (۱)، ۵۶-۴۹.
- [۷۱] گرجی، معصومه. (۱۳۹۵). پیش بینی بهزیستی روانشناختی دانشجویان بر اساس نیازهای بنیادین روان شناختی و کمال گرایی. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه علامه طباطبایی.
- [۷۲] گلمن، دانیل. (۱۳۹۱). هوش هیجانی: خودآگاهی هیجانی، خویشتنداری، همدلی و یاری به دیگران. ترجمه نسرین پارسا، انتشارات رشد.
- [۷۳] گلی، سعید. (۱۳۹۶). رابطه فرایندهای خودشناسی، ارضای نیازهای بنیادین روان شناختی با سلامت روان دانشجویان. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد شاهرود.
- [۷۴] لهراسبی، لاله. (۱۳۹۳). رابطه بین هوش اخلاقی و مسئولیت پذیری با امنیت سازمانی پرستاران در بیمارستان های شهرستان آمل. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران غرب.
- [۷۵] مشیریان فراچی، سیدمحمد مهدی؛ اصغری ابراهیم آباد، محمدجواد؛ مشیریان فراچی، سیده مریم؛ رزاقی کاشانی، شمیم؛ توکلی، حامد. (۱۳۹۵). ارتباط نگرش مذهبی با میزان رضایت زناشویی، سلامت روانشناختی و تاب آوری، در کارمندان زندان. پژوهش در دین و سلامت، ۲ (۲)، ۳۳-۲۴.
- [۷۶] معصومی، مریم (۱۳۹۵). بررسی برداشت های دختران و پسران مجرد درباره آمادگی های لازم برای ازدواج. پایان نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه شهید علامه طباطبایی.

- [۷۷] مقیمی، فتانه. (۱۳۹۳). بررسی رابطه بین انسجام خانواده و تعارض والدین با نگرش به ازدواج. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد آیت اله آملی.
- [۷۸] موزیری، محمد. (۱۳۹۱). علل آسیب باورهای دینی در نوجوانان و جوانان از دیدگاه خود آن ها، معلمان و مربیان پرورشی و صاحب نظران حوزوی شهرستان لامرد در سال ۹۱ - ۹۰. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته روان شناسی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد مرودشت.
- [۷۹] مهنا، محمدتقی. (۱۳۹۱). بررسی راهکارهای تقویت هویت دینی در برنامه درسی دوره ابتدایی از دیدگاه آموزگاران و مدیران مدارس
- [۸۰] نبوشا، بهشته؛ عرب بافرانی، نازنین؛ صالحی، سیدمحمد. (۱۳۹۲). رابطه جهت گیری مذهبی و صمیمیت با وضعیت زناشویی دانشجویان متأهل زن دانشگاه علوم و تحقیقات ساوه. تحقیقات مدیریت آموزشی، ۵ (۲)، ۱۵-۲۶.
- [۸۱] وست، ویلیام (۱۳۹۰). روان درمانی و معنویت. ترجمه شهریار شهیدی و سلطانعلی شیرافکن. تهران: انتشارات رشد.
- [۸۲] وطن پناه، ویدا. (۱۳۹۵). تبیین رابطه عوامل اجتماعی فرهنگی (الگوی خشونت خانوادگی، آستانه تحمل فرهنگی خشونت، تبعیض سنی) و نیازهای بنیادی روان شناختی (ادراک شایستگی، خود مختاری و ارتباط اجتماعی) با سالمند آزاری. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه علامه طباطبائی.
- [۸۳] ولی، مهرنگار؛ خلیلی، غلامرضا؛ بختیاری، بهرام. (۱۳۹۵). بررسی رابطه هوش هیجانی و میزان رضایت از روابط زناشویی در معلمان
- [۸۴] وولف، دیوید. (۱۳۹۰). روان شناسی دین. مترجم: محمد دهقانی، تهران: انتشارات رشد
- [۸۵] هادیزاده، آمنه. (۱۳۹۵). رابطه تمایز یافتگی خود و بخشودگی با سازگاری زناشویی. پایان نامه کارشناسی ارشد، منتشر نشده، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بجنورد.
- [86] Ali Al-Tamimi, E, M, R., Al-Khawaldeh, N, A., (2016). Emotional Intelligence and Its Relation with the Social Skills and Religious Behaviour of Female Students at Dammam University in the Light of Some Variables. *International Education Studies*; 9, 3; 131-147.
- [87] Aman, J., Abbas, J., Nurunnabi, M., Bano, Sh. (2019). The Relationship of Religiosity and Marital Satisfaction: The Role of Religious Commitment and Practices on Marital Satisfaction Among Pakistani Respondents. *Behav Sci (Basel)*. 9 (3): 30.
- [88] Anthony, Ch, J., Dipema, J, C., Amato, P, R., (2014). Divorce, approaches to learning, and children's academic achievement: A longitudinal analysis of mediated and moderated effects. *Journal of School Psychology*, 52, 3, 249-261.
- [89] Asamarai LA. Solberg k/B, solon pc (2008). The role of religiosity in muslim spouse selection and its in fluence on marital satisfaction. *muslim mental Health*. 3(1) 37-52.
- [90] Bar-on R. (2006). The BarOn model of emotional- social intelligence (ESI). *Psicothema*; 18: 1325.
- [91] Bartholomew, K. J., Ntoumanis, N., Ryan. R. M., Bosch, J. A. & Thogersen-Ntoumani, C. (2011). Self-determination theory and diminished functioning : The role of interpersonal control. *Personality and social Psychology Bulletin*, 37(11), 1459-1473.
- [92] Bruhn, D. M; Hill, R. (2014). Designing a premarital counseling program. *The Family* Bryant, C. M., & Conger, R. D. (2002). An intergenerational model of romantic relationship development. In H. T. Reis, M. A. Fitzpatrick, & A. L. Vangelisti (Eds.), *Stability and change in relationship behavior* (pp. 5782). New York: Cambridge University Press.
- [93] Buss, D. M. (2000) The Evolution of Happiness. *American Psychologist*, 55, 15-23.

- [94] Carroll, J. S; Badger, S; Willoughby, B. J ; Nelson, L. J; Madson, S. D; Barry, C. M. (2009). Ready or not criteria for marriage readiness among emerging adults. *Journal of adolescent research*: 24, 3, 349-375.
- [95] Carroll, J. S., Willoughby, B., Badger, S., Nelson, L. J., Barry, C. M., & Madsen, S. D. (2007). So close, yet so far away: The impact of varying marital horizons on emerging adulthood. *Journal of Adolescent Research*, 22, 219-274.
- [96] Church, A. T., Katigbak, M. S., Locke, K. D., Zhang, H., Shen, J., de Jesús Vargas-Flores, J., et al. (2013). Need satisfaction and well-being testing self-determination theory in eight cultures. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 44, 507-534.
- [97] Deci, E. L., Ryan, R. M. *Intrinsic motivation and self-determination in human behavior*. New York. 1985a, In press.
- [98] Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2011). Levels of analysis, regnant causes of behavior and well-being: The role of psychological needs. *Psychological Inquiry*, 22, 17-22.
- [99] Dildar, S., Bashir, S., Shoaib, M., Sultan, T., Saeed, Y., (2012). Chains Do Not Hold a Marriage Together: Emotional Intelligence and Marital Adjustment (A Case of Gujrat District, Pakistan). *Middle-East Journal of Scientific Research* 11 (7): 982-987.
- [100] Egelman, W. (2004). *Understanding families, critical thinking and analysis*. New York: Pearson Education. In W. Furman, B. B. Brown, & C. Feiring (Eds.), *The development of romantic relationships in adolescence* (pp. 125-147). New York: Cambridge University Press.
- [101] Emmons, R. A. (2000b). Is spirituality intelligence? Motivation, cognition, and the psychology of ultimate concern. *The International Journal for the Psychology of Religion*, 10(1), 3-26
- [102] Eza, E. O., Esthar, M., (2018). Emotional Intelligence and Self-Esteem as Predictors of Marital Satisfaction among Married Couples in Nigeria. *International Journal of Humanities and Social Science Invention*, 7 (3), .04-13.
- [103] Fernandez-Berrocal, p., & Extremera, N. (2006). Emotional intelligence: A theoretical and empirical review of its first 15 years of history. *Psicothema*, 18, 7-12.
- [104] Fitness, J. (2011). Emotional intelligence and intimate relationships. In Ciarrochi, J. Forgas, J.P & Mayer, J.D. *Emotional intelligence in every day life*. USA: Psychology Press.
- [105] Furnham, A., & Petrides, K.V. (2011). Trait emotional intelligence and happiness. *Social behavior and personality*, 31 (8), 815- 824.
- [106] Heaton, T. B. (2012). Factors contributing to increasing marital stability in the United States. *Journal of Family Issues*, 23, 392-409.
- [107] Ilies, R., Wagner, D., Wilson, K., Ceja, L., Johnson, M., DeRue, S., & Ilgen, D. (2017). Flow at Work and Basic Psychological Needs: Effects on Well-Being. *Applied Psychology*, 66(1), 3-24.
- [108] Johnston, M. M., & Finney, S. J. (2010). Measuring basic needs satisfaction: Evaluating previous research and conducting new psychometric evaluations of the Basic Needs Satisfaction in General Scale. *Contemporary Educational Psychology*, 35(4), 280-296.
- [109] Kalliampos, A., & Roussi, P. (2017). Religious beliefs, coping, and psychological well-being among Greek cancer patients. *J Health Psychol.* 22 (6), 754-764.
- [110] Kaur, T., Sokhey, G., (2011). Personality, Emotional Intelligence and Marital Satisfaction of Violent and Non-Violent Couples. *Journal of the Indian Academy of Applied Psychology*, Vol.37, No.1, 35-46.
- [111] Klein, S. R., Renshaw, K. D., Curby, T. W., (2016). Emotion Regulation and Perceptions of Hostile and Constructive Criticism in Romantic Relationships. *Behavior Therapy*, 47 (2), 143-154.
- [112] Lee, Ch, T., Bristow, M., Wong, J. C., (2018). Emotional Intelligence and Teamwork Skills Among Undergraduate Engineering and Nursing Students: A Pilot Study. *Journal of Research in Interprofessional Practice and Education*, 8 (1), 1-16.

- [113] Lu, Q., Uysal, A., Teo, I. (2011). Emotional ambivalence, pain, and depressive symptoms Need satisfaction and catastrophizing: Explaining the relationship among. *Journal of Health Psychol*;16(5):819-827.
- [114] Mandemakers, J, J., Kalmijn, M., (2014). Do mother's and father's education condition the impact of parental divorce on child well-being?. *Social Science Research*, 44, 187-199.
- [115] Marshik, T.T. (2010). Teachers' and students' psychological need satisfaction as predictors of students' academic achievement, dissertation for master's degree. Florida University.
- [116] Martin, w, c. Buteman, C,R, (2014). Consumer religious commitment's influence on ecocentric attitudes and behavior. *Journal of business Research* volume uv, issue 2, February 2014, pages 5.11.
- [117] Mayer, J. D., & Salovey, P. (2010). What is emotional intelligence? In P. Salovey, & J. D. Mayer (Eds.), *Emotional development and Emotional intelligence*. New York: Basic Books.
- [118] Miller, G. (2013). *Incorporating spirituality in counseling and psychotherapy: theory and technique*. Hoboken, NJ: John Wiley. *Minority Males at High Risk for Delinquency*, *Clinical Social Work*.
- [119] Mohamad, M., Jais, J., (2016). Emotional Intelligence and Job Performance: A Study Among Malaysian Teachers. *Procedia Economics and Finance*, 35, 674-682.
- [120] Pandey, R., Anand,, T., (2010). Emotional intelligence and it's relationship wiyh marital adjustment and health of spouse. *Indian J Soc Sci Res*, 7(2): 38-46.
- [121] Rebecca, P & Jiaqing, O. (2011). Association Between Caregiving, Meaning in Life, Life Satisfaction and Quality of life,Beyond 50 in an Asian Sample:Age as a Moderator. *Journal Springer Science+BusinessMediB* ,13
- [122] Roberts, R,D., Zeidner, M., & Matthews, G. (2011). Does emotional intelligence meet traditional standards for emotion? *Emotion*, 3, 196-231.
- [123] Sapmaz, F., Doğan, T., Sapmaz, S., Temizel, S., & Tel, F. D. (2012). Examining Predictive Role of Psychological Need Satisfaction on Happiness in terms of Self-Determination Theory. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 55, 861-868.
- [124] Schneider, M. L., & Kwan, B. M. (2013). Psychological need satisfaction, intrinsic motivation and affective response to exercise in adolescents. *Psychology of Sport and Exercise*, 14, 776-785.
- [125] Silliman, B; Schumm, W. R. (2010). Marriage preparation programs: A literature review. *TheFamilyJournal*, 8, 133142.
- [126] Sternberg, R.J. (2003). *Cognitive Psychology* (3rd Eds). Belmont, CA: Wadsowrth.
- [127] Tabinda, J., (2013). Emotional intelligence as a predictor of marital adjustment to infertility. *International Journal of Research Studies in Psychology*, Volume 2 Number 3, 45-58.
- [128] Vlachopoulos, S., Asci, F. H., Cid, L., Ersoz, G., Gonzalez-Cutre, D., Moreno-Murcia, J. A., et al. (2013). Cross-cultural invariance of the basic psychological needs in exercise scale and need satisfaction latent mean differences among Greek, Spanish, Portuguese and Turkish samples. *Psychology of Sport andExercise*,14: 622-631.
- [129] Yang KP, Mao XY. (2007). A study of nurses' spiritual intelligence: A cross-sectional questionnaire survey. *Int J Nurs Stud.*; 44(6): 999-1010.
- [130] Yip, P, S, F., Yousuf, S., Chan, Ch, H., Yang, T., Wu, K, C, C., (2015). The roles of culture and gender in the relationship between divorce and suicide risk: A meta-analysis. *Social Science & Medicine*, 128, 87-94.
- [131] Zeidner, M., Matthews, G., & Roberts, R.D. (2014). Emotional intelligence in the work place: A critical review. *Applied Psychology*, 53(3), 371-399.